

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME
KOMİSYONU
GÖÇ VE UYUM ALT KOMİSYONU
TUTANAKLARI

—●—
3 Mart 2021 Çarşamba
—●—

KONU:

**-Türk Kızılay Genel Müdürlüğü Temsilcilerinin Suriyeli ve Diğer
Sığınmacılara Yurtiçinde ve İdlib Bölgesinde yapılan yardımlara
ilişkin sunumu**

3 Mart 2021 Çarşamba
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati:14.41
BAŞKAN: Atay USLU (Antalya)

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Değerli arkadaşlar, hoş geldiniz. Komisyon toplantısını açıyorum. (*)

Toplantı öncesi birkaç şey söylemek istiyorum. Tabii, göç konusu, sığınmacılık konusu, iltica konusu dünyanın önemli konularından birisi olmaya devam ediyor, her gün gündemimizi işgal ediyor. Televizyonlarda klasik haber kanallarını açtığımızda veya sosyal medyayı takip ettiğimizde bu konuyla ilgili tabii ki çok fazla haber duyuyoruz. Bu sorunun çözümü, tabii ki öncelikle kaynak ülkelerdeki sorunun çözümüyle direkt bağlantılı. Kaynak ülkelerde sorun çözülürse zorunlu göç hareketleri yavaşlar, hatta durur ama maalesef dünyanın kaynak ülkelerdeki sorunların çözümü konusunda çok büyük bir çaba gösterdiğini söyleyemeyiz.

İkincisi, tabii ki bu göç olduktan sonra sığınma süreçlerinin yönetilmesi önemli. Hak temelli bir yönetim, insan hak ve özgürlüklerine uygun bir yönetim oluşturulması önemli.

Üçüncüsü de, tabii ki bir hedef ülke var, varılan ülke var; o ülkedeki uyum süreçleri, birlikte yaşam kültürünün geliştirilmesi önemli. Eğer bu 3 konu üzerine eğilebilirsek göç süreci bir olgu olarak yönetilebilir, yoksa göç bir sorun olmaya devam eder.

Her toplantıda söylüyorum yine söylemek istiyorum: Göç, göçmenler ve sığınmacılar konusunda yanlış bir dil var dünyada. Bu dilden herkesin, hepimizin uzaklaşması gerekiyor. Çoğu zaman asılsız haberleri görüyoruz, yanlış bilgileri görüyoruz, yanlış bilgileri görüyoruz ve asılsız haberlerle, yanlış ve yanlış bilgilerle bir ön yargı oluşturuluyor. Bu da, ön yargı da toplumun psikolojisini bozuyor ve sonunda ayrımcılığın, nefretin ortaya çıktığını görüyoruz. Kim böyle bir dil kullanıyorsa, bir nefret dili kullanıyorsa, ayrımcı bir dil kullanıyorsa aslında hukuktan, insanlıktan ve merhametten nasibini almamış demektir. Bu dil, bu Anadolu'ya, özellikle bize ve medeniyetimize hiç yakışmaz. Bizim bu süreçleri, göçle ilgili süreçleri, sığınma süreçlerini insanlığımızı ispat edeceğimiz bir fırsat olarak görmemiz gerektiğini düşünüyorum. Sığınma hakkı, yaşam hakkıyla doğrudan bağlantılı bir insan hakkıdır; bunun bu şekilde kabul edilmesi ve tüm toplumlara, ülkelere anlatılması gerektiğini düşünüyorum.

Maalesef olumsuz göçmen algısıyla oy devşirebileceğini zanneden siyasal akımlar da dünyada kendini göstermeye başladı; bu, yanlıştır. Eğer ülkemizde de bu dille oy devşirebileceğini zanneden bir politik anlayışın içinde bulunan partiler varsa yanlış yapıyorlar. Bu partiler, Anadolu'yu ve kültürümüzü anlayamayan partilerdir. Bu dili kullananlar, karşılındakine “yabancı” derler ama aslında kendileri bu kültüre ve kültürümüze yabancılardır. Dil konusunda çok hassas olmamız gerekiyor.

Avrupa'da alevlenen nefret ve ayrımcılık dalgası hepimizi endişelendiriyor. Covid-19 virüsünden daha büyük bir virüs olduğunu düşünüyorum ben ayrımcılık virüsünün; bir kere vücuda girdikten sonra çıkarılması neredeyse imkânsız. Covid-19'u -geçen sefer de söyledik- aşıyla bertaraf edebiliyoruz ama ayrımcılık vücuda girerse büyür, vücudun ölümüne kadar gidecek bir süreci başlatır. Çok dikkat edilmesi gereken bir süreç.

* Coronavirüs salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

Bugün, Kızılayı dinleyeceğiz; Kızılay Genel Müdürümüz ve ekibi buradalar. Türk Kızılayı yüz elli yıldan fazla, uzun süreden beri dünyanın her yerindeki ihtiyaç sahiplerine elini uzatıyor. Bugün dünyanın önde gelen yardım kuruluşları arasında gösteriliyor Kızılay, bununla da övünüyor, gururlanıyoruz. Her hadisede, her afette, her krizde Kızılayın mağdurların ve mazlumların yanında olduğunu görüyoruz. Bu yardımlaşma ve dayanışma kültürü, evet, Kızılayın bir başarısı ama aynı zamanda aslında bizim kültürümüzün bir yansıması diye düşünüyorum.

Kızılayda görev yaparken, sınır ötesinde veya insani yardımları yerine getirirken şehit olan, hayatını kaybeden kardeşlerimiz var; bu süreçte takip ediyoruz. Görevi başında hayatını kaybeden, şehit olan Kızılay mensuplarına rahmet diliyoruz, onları minnetle anıyoruz. Çalışan arkadaşlara ve sizlere teşekkür ediyoruz, başarılar diliyoruz. Kızılayın insani yardım konusunda, özellikle göçmenlere insani yardım konusunda, sığınmacılara insani yardım konusunda önemli çalışmalar yaptığını biliyoruz. Sayın Genel Müdürüm, bugün sizden dinleyeceğiz inşallah; ne yapıyorsunuz, ne yapacaksınız, bunları ayrıntısıyla dinleyeceğiz.

Komisyonumuz, -bugün her partiden arkadaşlar burada değil ama- her partiden, Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunan arkadaşların olduğu bir Komisyon. Yine, Komisyonumuz, Göç ve Uyum Alt Komisyonu, İnsan Hakları İnceleme Komisyonu altında kurulmuş, bütün siyasal partilerin ortak kararıyla kurulmuş bir Komisyon. Bu göç konusunu biz inceliyoruz, irdeliyoruz; bizim yasama organı olarak, milletvekilleri olarak yapmamız gereken bir konu varsa da bu konuda görev alıyoruz. Hukuki değişiklik, kanuni değişiklik dâhil olmak üzere mevzuat değişikliği veya yürütme organıyla iletişim kurulması konusundaki konularda da iş birliği geliştirerek sorunu çözmeye çalışıyoruz.

Siz de özellikle hukuki düzenlemeler konusunda bizim üzerimize düşen bir görev varsa, sunumunuzun içinde veya sonunda ifade ederseniz, biz de bu konuda adımlar atılması konusunda diğer partideki arkadaşlarımızla beraber ortak çalışma yapmaya hazır olduğumuzu ifade ediyorum.

Tekrar hoş geldiniz, sözü size bırakıyorum. Önce sizi tanıyalım, sonra sunuya geçelim.

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM ALTAN – İsmim İbrahim Altan, yaklaşık dört yıldır Kızılay Genel Müdürlüğü yapıyorum. Arkadaşımız, Genel Müdür Yardımcım Alper Küçük, kendisi on beş yıllık Kızılaycı. Göç Direktörümüz Bayram Selvi, o da yirmi yıllık Kızılaycı. Dolayısıyla, aralarında en yenileri benim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Siz kaç yıllıksınız?

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM ALTAN – Ben de dört yıllık Kızılaycıyım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Geçmişinde danışmanlığını yaptığı için o yılları saymıyor Sayın Başkanımız.

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM ALTAN – Eskisini saymıyorum tabii.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Dört yıl da iyi bir süre canım.

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM ALTAN – Yani, 1999 depremiyle Kızılayla temasımız olmuştu. O zaman, 99 depreminde yaşanan birtakım olumsuzluklarda çevremdekilere “Kızılaya laf söylemeyin.” diye savunmuştum. 1941 yılında da dedemin babası -rahmetlik- ordu için aynı malzeme toplanmış, orduya 10 tane yün çorap vermiş; herhâlde ben o vesileyle buradayım diyorum.

Sizi ve heyetinizi saygıyla selamlıyorum Başkanım.

Tabii ki çok hassas bir konuyla karşınızdayız, göç konusu. Kızılay, Hilâliahmer olduğu dönemden, 1877-78 Osmanlı-Rus savaşıdan itibaren Kurtuluş Savaşımızın sonuna kadar geçen bütün süreçte göçle muhatap olmuş bir kurum. Bütün Osmanlı coğrafyasından, Balkanlardan, Kafkaslardan, Arap diyarından gelen göçmenleri karşılamış, onlara çeşitli hizmetler vermiş. Ve en son da, bugün, 2011’de

Suriye’de yaşanan olaylar dolayısıyla, 2011 Nisan ayında ilk Suriyeli vatandaşın Türkiye’ye gelmesi, peşinden sayıların artmasıyla birlikte de bir sistematik içinde ilk önce Suriyeliler, daha sonra da -sistem kurulduktan sonra- devletimizin de almış olduğu kararlarla bütün yabancılara yönelik hizmetlere başlamış oldu.

Biz kendi çalışmalarımızı dört alanda toparlıyoruz. Bir tanesi Suriye’ye yönelik olarak Suriye içinde kuzey bölgede yapmış olduğumuz yardımlar, 3 tanesi de hem Suriyeliler hem de Türkiye’deki bütün muhtaç yabancıları ele alan çalışmalarımız. Çocuk Programları Koordinatörlüğümüz var, Kızılay Nakit Temelli Destek Programlar Koordinatörlüğümüz var, Toplum Temelli Göç Programları Koordinatörlüğümüz var. Burada 22 ilde 110 merkezde 1.193 personelle bu vazifeyi yerine getiriyoruz.

Göç Hizmetleri Direktörlüğümüz biraz önce bahsetmiş olduğum 22 il, 110 merkez ve 1.193 personelle ülkemizin haritasına baktığımızda bu alanlarda muhtelif merkezlerle vazifesini yerine getiriyor.

Suriye Alan Koordinatörlüğümüz 5 ilde 7 konteyner kampta şu anda. Biliyorsunuz daha önce 20’nin üzerinde konteyner kamp vardı, burada oturan Suriyeliler şehirlere yerleşmeye başladı, bunun üzerine hâlen 14.209 konteynerde kalan Suriyelilere hizmet vermeye devam ediyor. İşte, Adana, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis ve Osmaniye’de bu kamplar da. Suriye içerisinde de Afrin, İdlib, Fırat Kalkanı ve Barış Pınarı Harekâtı bölgelerinde faaliyetlerimiz sürüyor. Hastane var, sağlık merkezi, çadır kamp, sevgi butikleri, oyun parkları, yetimhaneler var. Bu alanlarda faaliyetlerimiz sürüyor.

Sınır ötesi operasyonlar bağlamında, Kızılâyın ulusal ve uluslararası kuruluşlarla koordine ettiği sınır ötesi operasyonlarla bugüne kadar yaklaşık 3,5 milyarlık bir hareket olmuş yani bunda da 54.807 adet tır ya da yardım aracı Kızılây üzerinden ya da Kızılâyın toplamış olduğu imkânlar olarak bölgeye intikal etmiş. Burada 548 ulusal ve uluslararası STK, 2.763 tane de bağışçı söz konusu. Sınır ötesi operasyonlara genel olarak baktığımızda 111 bin çadır, 2,7 milyon hijyen kiti, 38 milyon litre su, 8 milyon gıda kolisi, 116 milyon ekmek, 61 milyon giyim, 523 ambulans, 3,6 milyon da battaniye bölgeye sevk edildi, sevk edilmeye devam ediyor. Bunların da yüzdelik oranlarına baktığımızda temel ihtiyacın gıda ve gıda dışı ürünler olduğunu görüyoruz, sağlık da yine ciddi bir şekilde burada yer alıyor.

Bölgede Halep tarafında Azez-Elbil’de dostluk kamplarımız var, İdlib’de de toplamda 10-12 adet kampımız var. Bu kamplarda kurulan çadır sayılarıyla birlikte orada yerinden olmuş, kendi evini barkını terk etmiş ve kuzeye gelmiş vatandaşlara, kişilere yardım ediyoruz. Tabii ki bu yardımlar 2012’yle 2021 arasına baktığımızda gıda, barınma, hijyen ve gıda dışı malzeme diye büyük rakamlar var. Burada bu kadar faaliyetin ana teması Suriyeli vatandaşların kendi ülkelerinde kalmaları ve bizde göçmen durumuna düşmemeleri yani Türkiye’ye geçip göçmen durumuna düşmemeleri, kendi ülkelerinde tutunmalarını esas alıyor bu çalışmalar. Bu İdlib tarafına 24 bin adet araç geçti, 468 milyon malzeme geçti ve toplamda 2,5 milyon kişiye ulaşıldı. Bölgede, bütün kuzeyin hepsinde yaklaşık 5 milyon nüfus var. İdlib’de tabii bir sıkışmış nüfus var, bu sıkışmış nüfus biraz daha sıkışacak olursa bizim sınırlarımızı geçecek. Bizim bütün gayemiz, hedefimiz, çalışmamız orada sınır ötesinde tutunmalarını, hayatlarını sürdürmelerini sağlamak.

Bu dönemin, tabii, on yıllık sürecin en önemli süreçlerinden bir tanesi Covid-19 pandemisi. Bu dönemde yurt dışından bulduğumuz BM ve AB kaynaklarıyla, tamamen yurt dışı kaynaklarıyla yaklaşık 7 milyon dolarlık muhtelif koruyucu ekipmanlar bölgeye götürdük. Zira, orada olacak olan bir hastalığın bir şekilde bizim ülkemize de girmesi, ülkemize de yayılması söz konusu olabilirdi ya da oradaki hastalığın orada yayılmasıyla birlikte içeride ciddi bir felaketle karşı karşıya kalabilirdik.

Bir diğer önemli çalışmamız Nakit Temelli Destek Programları Koordinatörlüğümüz. Şimdi, Nakit Temelli Destek Programları Koordinatörlüğünün, bundan sonra sayacaklarımın tamamının kaynakları AB kaynaklı, bir kısmı BM kaynaklı kaynaklar. Burada yüzde 99 kaynaklar tamamen yurt dışından elde edilen kaynaklar. Tabii ki ayrıca bizim ülkemizden şartlı bağış yapan kişilerin de bağışçıların da kaynakları var ama yüzde 99'u dış kaynak.

Aslında Kızılay Kart Kızılayın, Nakit Temelli Destek Programları Koordinatörlüğünün kendi sistemi, 2011'de bunu uygulamaya başlamıştı. Bildiğiniz normal bir kredi kartı gibi, karta kişilerin ihtiyaçlarına göre -o da 120 lira olarak kişi başı belirlendi- evdeki sayıya göre bir rakam yükleniyor, bu rakamın birazdan şeyini göreceğiz. Buna ayrıca şartlı nakit eğitim yardımları, yetişkinler için Türkçe dil desteği gibi başka alanlar da eklenmiş oldu. Ulaşılan kişi sayılarına baktığımız zaman kamp içi destek programlarında 53 bin kişi, sosyal uyum yardımları bağlamında Kızılay Kart'la 1,8 milyon kişi şu anda aylık olarak buradan destek alıyorlar, bunun 10 bin tanesi ağır engelli ödemesi. Şartlı eğitim yardımlarından 629 bin yabancı çocuk, yetişkinler için Türkçe dil eğitimi programlarından da 36 bin yetişkin istifade ediyor. Bir de meslek edindirme projelerimiz var, buradan da 3.239 kurs öğrencisi istifade ediyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yurt içi değil mi üstat?

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM ALTAN – Bunlar tamamen yurt içi.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Yurt dışında Kızılay Kart yok zaten.

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM ALTAN – Kızılay Kart'ın program ofisleriyle, geçici barınma merkezlerimizin bulunmuş olduğu 5 saha ofisiyle, 9 hizmet merkeziyle çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Şartlı eğitim yardımlarından 682 bin çocuk istifade ediyor, işte, yüzde 50-50 kız erkek sayısı ve okul oranları da yansıda gözükmemekte. Güneydoğudan hemen hemen Türkiye'yi çapraz geçecek şekilde İstanbul'a doğru bir hareketle yoğunluk böyle seyrediyor illerde.

Sosyal Uyum Yardım Programı'nda kişi başı 120 TL olarak belirlendi rakam. Yani ülkemizdeki yoksullara da Bakanlığın vermiş olduğu kaynakla dengeli olarak gidiyor, herhangi bir şekilde bir tartışma olmasın, o balans bozulmasın diye bu şekilde hareket ediyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Haftalık mı, aylık mı üstat?

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM ALTAN – Bu aylık, kişi başı 120 TL, hane başına tek kart veriliyor. Dolayısıyla 4 kişi olduğunda 500 liranın altında bir rakam alınmış oluyor. Burada da biz Aile Bakanlığıyla Göç İdaresiyle, Nüfus ve Vatandaşlıkla omuz omuza, el ele çalışarak bu işi götürüyoruz. Sosyal Uyum Yardımı Programı'ndan 1,8 milyon kişi istifade ediyor, burada da yüzde 51'i kadın, yüzde 49'u erkek, yaş durumlarını da yine yansıda görüyorsunuz.

Çocuk Programları Koordinatörlüğümüz var. Çocuk Programları Koordinatörlüğü de gerek savaş esnasında ülkemize gelen gerekse burada doğan çocukların hem savaş travmalarını atmaları için hem kırılganlıklarını gidermek için çalışma yapan bir birimimiz. 2013'te UNICEF'le yapılan anlaşmayla birlikte kaynakları toparlanmış oluyor. Tarihçesine baktığımız zaman 16 ilde başlayan çalışmada, toplum merkezlerimiz, çocuk programları çalışmalarımızda bugün toplamda 4.222 tane Suriyeli ve yabancı çocuk gönüllü, 642 bin çocuğa ulaşılmış, 2 milyon 392 bin de bunlara faaliyet gerçekleştirilmiş. Çocuk Programları Koordinatörlüğümüz de 33 faaliyet alanında 124 personelle çalışmalarını sürdürüyorlar; ulaşılan sayılarımız burada.

Toplum Temelli Göç Programlarının ana amacı, kamp dışında geçici koruma altında yaşayan Suriyeliler ile geçici koruma altında bulunan diğer uluslararası göçmenler ve yerel halkın psikolojik, sosyal ve ekonomik iyilik hallerinin sağlanması yani “Buraya bu kadar insan geldi, sürekli yardımla yetinmesinler ya da yardımla muhatap olmasınlar, onlar da kendi sahip olmuş oldukları yetenek, kabiliyet, kapasite vesaireyi kullansınlar.” amacıyla yapılan çalışmaları kapsıyor.

Toplum merkezlerimiz var 15 ilde 16 noktada, bunu 20'ye çıkaracağız küçük yapılarıyla birlikte. Bu Toplum Temelli Göç Programlarıyla birlikte de 1 milyon 710 bin kişiye ulaşıldı. Psikososyal destek ve sağlık hizmetiyle 621 bin kişiye, sosyal uyum faaliyetleriyle 483 bin kişiye, koruma çalışmalarıyla 290 bin, geçim kaynağını geliştirmeye 64 bin -burada meslek edindirme kısmı var; bir kısmı, bunun 8 bini resmen işe başlamış durumda, yaklaşık 20 bini de meslek edindi, muhtelif yerlerde çalışmalarını sürdürüyorlar- çocuk, gençlik ve gönüllülük çalışmalarıyla da yaklaşık 250 bin kişiye ulaşılmış durumda.

Bu Toplum Temelli Göç Programlarının koruma programı var yani okulda çocukların birbiriyle olan ilişkileri, öğretmenleriyle olan ilişkileri, toplumdaki, mahalledeki ilişkileri ve orada yaşamış oldukları sorunları ele alan, orada onları koruma altına almaya çalışan bir hizmet. Temel hak ve hizmetlere erişim, çocuk koruma ve eğitime erişim, insan ticaretinin önlenmesi ve insan ticareti mağdurlarına yönelik müdahale, şiddetin önlenmesi, hukuki bilgilendirme ve yasal danışmanlık faaliyetleri burada gerçekleştiriliyor.

Psikososyal Destek ve Sağlık Programlarıyla 621 bin kişiye ulaşıldı. Burada psikolojik danışmanlık, halk sağlığının desteklenmesi, çalışana da destek programları uygulanmakta.

Geçim Kaynağını Geliştirme Programıyla da 64 bin kişiye ulaşıldı. Burada hem bir istihdama yönlendirme var, girişimcilik var. Tarım ve hayvancılık alanlarında biliyorsunuz yabancılar yüzde 100 olarak çalışabiliyorlar, diğer bazı alanlarda yüzde 10 kriteri var.

Sosyal uyum faaliyetleri yapıyoruz. Bir arada yaşama kültürünün geliştirilmesi, gönüllülük, kamu ve sivil toplumun güçlendirilmesi, topluluk, katılım ve hesap verilebilirlik çalışmaları gerçekleştiriliyor.

Yine, bir arada yaşama kültürünü desteklemek için gerçekleştirilen faaliyetler var, sosyal uyum atölyeleri, kültürel, sosyal, sportif faaliyetler ve aktiviteler, göçmenlerin katma değerlerinin öne çıkarılmasına yönelik faaliyetler, sosyal uyum paydaş toplantıları, toplumun uyum farkındalığının artırılması ve yerinde doğru bilgilendirilmesi konularında faaliyetler gerçekleştirdik. Muhtelif uygulamalarımız var; genç danışma kurulları, doğru bilinen yanlışların seminerleri, sanat yoluyla uyum, pozitif imaj çalışmaları, gönüllülük faaliyetleri gibi, engelsiz uyum atölyeleri gibi uygulamalarımız var bu alanda, bir arada yaşam kültürünü geliştirmek için.

Yine, Aile Bağlarının Yeniden Tesisi adında bir başlığımız var. Bu göç yolunda birbirini kaybedenler var yani işte, baba bir tarafta kalmış, anne bir tarafta kalmış, çocuklar başka tarafta kalmış. Onlarla ilgili, biz, İçişleri Bakanlığımız, Dışişleri Bakanlığımız ve uluslararası partnerlerimizle birlikte yapılan başvuruları alıp değerlendirip onları bir araya getirmeye çalışıyoruz, bugüne kadar 82 bin vaka çalışması yapıldı. Bazı aileler haberleşme konusunda sorun yaşıyorlar, onların haberleşmesini sağlıyoruz. Bu hizmet Kızılayın çok çok eski bir hizmeti, Balkan Savaşı'ndan itibaren Türk esirlerin dünyanın muhtelif yerlerine dağılması sürecinde de yine o zaman Kızılay aileler ile esirler, esirler ile aileler arasındaki iletişimi sağlamış; onların gerek haberleşmelerini, mektuplarını gerekse de hediyelerini buradan Hindistan'a kadar birbirlerine ulaştırmış, o kabiliyeti göstermiş olan bir kurum. Ayrıca, kayıplar var, göç yolunda kaybedilenler var, onların da araştırılması yapıyor.

Bunun yanında, bütün bunları yaptıktan sonra bir izleme değerlendirme çalışmamız var, bunu da İçişleri Bakanlığıyla birlikte yapıyoruz. Gerek geri gönderme merkezlerinde, gerek kabul ve barınma merkezlerinde acaba herhangi bir şekilde olumsuzluklar var mı, sıkıntı var mı diye onları Göç İdaresiyle birlikte koordineli bir şekilde formlar üzerinden, yerinde ziyaretlerle tespit etmeye çalışıyoruz. Yani eğer devletimizin şefkatini zedeleyecek herhangi bir davranış varsa yöneticilere aktararak o sorunlar çözülmüş oluyor.

Bu işleri yaparken de tabii büyük bir paydaş grubuyla yapıyoruz; gerek AB tarafının, gerek BM tarafının, gerek kamu tarafının, gerek de sivil toplum kuruluşlarının, ayrıca yurt dışı sivil toplum kuruluşlarının da burada desteğini alıyoruz. En önemli desteklerden bir tanesi de bizim de içinde bulunmuş olduğumuz Kızılay-Kızılhaç Federasyonunun destekleri ve onların da desteklerini alarak bu, yukarıdan aşağı saymış olduğum faaliyetleri yapıyoruz.

Evet, özetle, benim “Neler yapıyoruz?”u ifade etmeye çalıştığım sunumum bu şekilde efendim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Sayın Genel Müdürüm, teşekkür ederim sağ olun. Sunumu da bize vereceksiniz herhâlde zaten?

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM ALTAN – Tabii, tabii, burada bırakıyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Arkadaşlara soru hakkı vermeden önce ben birkaç soru sorayım.

Covid-19’la mücadele anlamında sağlık malzemesi yardımı yapıyoruz sınır ötesine, İdlib’e ve Halep’e. Sizin orada gözlemlerinize, salgının durumu nedir o bölgede? Birincim sorum bu. Diğer arkadaşlar da cevap verebilir, sorun değil bizim için yani kim konuya hâkimse...

İkincisi, psikososyal yardımlar yapılıyor. Bunlar yalnızca barınma merkezlerinde mi veya barınma merkezleri dışında da göçmenler için, özellikle Suriyeliler için psikososyal desteklerde bulunuyor musunuz? Yani mesela, İdlib’de, Halep’te bu destekleri veriyor musunuz?

Bir de Türkiye’de, tabii, zaman zaman “Sığınmacılara, Suriyelilere, geçici koruma altındaki Suriyelilere maaş veriliyor, devlet maaş veriyor.” gibi biliyorsunuz yanlış bilgiler var ama bugün siz de ifade ettiniz, Suriyelilere verilen yalnızca bir insani yardım desteği var, nakdi destek var, o da Kızılay tarafından koordine ediliyor ve Avrupa Birliği fonlarından karşılanıyor. Bunun dışında sığınmacılara bu şekilde, rutin bir şekilde verilen nakit desteği var mı Türkiye’de?

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM ALTAN – Evet, sondan başlayayım. Bizim Suriyelilere vermiş olduğumuz, Kızılay Kartla vermiş olduğumuz bütün kaynak, gerek sosyal uyum, gerek şartlı eğitim desteği, gerek dil desteği vesaire tamamen hepsi dış kaynak, AB kaynağı ve BM kaynağı, tamamen o şekilde. Ayrıca, bizim şubelerimizin yapmış oldukları yardımlar var, insani yardımlar var, bunun dışında zaten bizimkisi maaş sayılmaz, böyle bir şey sayılmaz, kişi başı da 120 TL olarak 1 milyon 200 bin kişiye...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Temel ihtiyaçların karşılanması üzerine...

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM ALTAN – Temel ihtiyaçların karşılanması için verilen bir kaynak. Bu da tamamen ülkede harcanan bir kaynak, bir yandan da işin o tarafı var.

Psikososyal Destek ve Sağlık Programlarımız yurt içinde 16 toplum merkezinde gerçekleştiriliyor, ayrıca yurt dışında da Suriye tarafında da kamplarımızda gerçekleştiriliyor. Burada gerek kendimiz gerekse yabancı yani Suriyeli olsun ya da başka sivil toplum kuruluşlarından ön destek alıyoruz.

Covid’le alakalı olarak 21 bin civarında vaka var içeride; Suriye tarafında, kuzeyde. Yani öyle çok yaygın bir durum yok, hatta onlar, Suriyeliler espri yapıyorlar “Covid’in burada ne işi var, gelse ölüp zaten.” diye. Durum bu şekilde efendim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Teşekkür ederiz.

Buyurun Mahmut Bey.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Efendim hoş geldiniz, emeğinize sağlık. Güzel bir sunum oldu, eksik olmayan.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Kendinizi de tanıttın Mahmut Bey. Ne kadar meşhur olsanız da olsun yine de.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Estağfurullah, arkadaşlar, meşhur değiliz yani gariban halkın vekiliniz. Mahmut Tanal ben, Cumhuriyet Halk Partisi İstanbul milletvekiliyim.

Şimdi, Sayın Başkanımız güzel bir soru sordu: “Harcamaları vesaire kim yapıyor?” Siz de çok güzel, açık ve net bir vaziyette dediniz ki: “Bunun yüzde 99’u Avrupa Birliği ve Birleşmiş Milletler kaynaklı olarak yapılıyor, bu yardımlar.” Doğru. Cumhurbaşkanı Sayın Erdoğan diyor ki: “Biz sığınmacılar için 40 milyar dolar para harcadık.” Bu 40 milyar dolar... Tabii ki siz “Bu dış kaynaktan geliyor.” diyorsunuz, doğru. Orada “40 milyar dolar harcadık.” deniliyor. Yani o zaman nereye gidiyor bu paralar bilmiyoruz. Ben bir ikilem içerisinde kaldım, kafamda bir soru kaldı. Özür dilerim, tabii, bilginizin dahilinde ne kadarına cevap verebilirsiniz bilemiyorum ama bu aklıma takıldı.

Teşekkür ederim.

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM ALTAN – Tabii, biz sunumda göstermiş olduğum alanlara bu rakamı harcıyoruz. Yabancıların Türkiye’de başka alanlarda da ihtiyaçları var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sizin alanınızda eğitim var, sağlık var, barınma var. Yani bir insanın medeni ve uygar anlamda...

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM ALTAN – Biz kendi çapımızdaki barınmayla alakalı... Özellikle kendimize ait olan kısmı şey yapıyoruz ama eğitim, sosyal uyum destekleri var. Nakit temelli olarak yapmış olduğumuz 3 tane destek var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Barınma da var sizde.

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM ALTAN – Barınmanın temel tarafını devletimiz yapıyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Beslenme, gıda; gıda da var sizin bahsettiğinizin içinde.

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM ALTAN – Gıda da var, evet.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bir daha isterseniz açın, gayet rahat görebiliriz. Orada...

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Şimdi, hepsi dışarıdan geliyor...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bilmiyorum ki. Kafamda soru işareti...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Tabii, bu sorunun muhatabı Kızılay değil ama ben birazdan cevap vereceğim. Kızılayın maliyetleri ayrı, Cumhurbaşkanımızın söylediği tüm ülkeye maliyeti, bu konu farklı konu, onun farkını söyleyeceğim. Bütün paraları Kızılay harcamıyor netice itibarıyla.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Neyse, yani olay orada ona göre. Bakın...

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM ALTAN – Kamp içinde 53 bin kişi nakit temelli olan sosyal uyum yardımı ve 120 TL kişi başlı verilen destek. Onun da zaten rakamları belli, şartlı eğitim yardım rakamları belli. Yetişkinlere Türkçe meslek edinimiyle alakalı ama onun dışında ülkemizde sağlık hizmeti vermiyoruz biz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sağlık hizmeti zaten ücretsiz, kanunumuzda “ücretsiz” diyor.

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM ALTAN – Sağlık hizmeti vermiyoruz biz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – O ücretli değil.

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM ALTAN – Şehir dışındaki AFAD’ın yapmış olduğu faaliyetler var, İçişleri Bakanlığımızın yaptığı, Göç İdaresinin yapmış olduğu faaliyetler var. Dolayısıyla biz bizim yaptıklarımızı burada size takdim ettik.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim, sağ olun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Ben bu konuda şunu söyleyeyim: Tabii, biz geçen -Mahmut Bey de vardı aslında- Komisyonda bu maliyetlendirme konusunda ayrı bir bölüm açtık. Cumhurbaşkanımızın söylediği şu: “Suriyelilerin Türkiye’ye maliyeti şu ana kadar 40 milyar doları aştı.” Tabii, bir maliyet var, bir harcama var; bunu birbirinden farklı değerlendirmek lazım.

Suriyeliler -yaklaşık 3 milyon 650 bin Suriyeli- Türkiye’de yaşıyor. Bakın, 1 milyona yakın çocuk var, eğitim de dâhil 1 milyon çocuğun bu ülkeye bir maliyeti var. Bu sistemin içine dâhil ediliyor, dünyanın her yerinde böyle. Bir öğretmen hizmeti veriliyor, derslik hizmeti veriliyor, altyapı hizmeti veriliyor; bir maliyet bu. Sağlık hizmeti veriliyor; eyvallah, sağlık hizmetleri Türkiye’de bedava ama bunun bir toplumsal maliyeti var. Bu maliyetler kişi başına harcanan maliyetler, eğitim maliyetleri, belediye hizmetleri, yerel yönetim hizmetleri, altyapı hizmetleri; bunların hepsi üst üste konuluyor. Ayrıca direkt yapılan kampların kurulması konusu var; kamplarda güvenlik hizmetlerinin sağlanması, diğer hizmetlerin sağlanması konusu var. Bunlar toplanıyor ve 40 milyar doları aştığı ifade ediliyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ayrıntılı doküman verebilir misiniz Başkanım?

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Efendim?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Böyle bir ayrıntılı doküman varsa bize verebilir misiniz?

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Bizim geçen dönem ki Göç ve Uyum Raporumuzun altında -sizin şerh yazdığınız ama o bölüme çok bakmamışsınız- orada bir ayrıntı var. Avrupa Birliğinin, özellikle Almanya’nın bir sığınmacı başına harcadığı harcama, Türkiye’nin harcamaları. Orada uygun bir şekilde gösterdik.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Onu söyleyemiyorum, söylediklerinizi diyorsunuz ya, bize maliyeti...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Çok var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – O ayrıntılı şeyleri bana verir misiniz?

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Orada yok, yani ayrıntılı doküman. Türkiye’ye maliyeti şu konuda şu, şu konuda şu. Ayrıntılı bana çıkarıp gönderebilir misiniz?

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Ayrıntılı raporumuzda var. Eğitime ne kadar harcadığımız, sağlığa ne kadar harcadığımız, bununla ilgili ortalama rakamlarımız, kişi başına harcanan hangi hizmete... Bunu rapora da kaydettik ve rapora da dercettik, raporun içerisinde de var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bunlar Türkiye’nin parası mı yoksa yurt dışı kaynaktan gelen paralar mı? Onu soruyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Sayın Tanal, yurt dışından Türkiye’ye şu ana kadar gelen kaynak, Avrupa Birliğinin gönderdiği 3 milyar euro var, artı 3 milyar euroluk daha bir sözü var; daha Türkiye’ye o nakit akışı sağlanmadı. Bunun dışında Birleşmiş Milletlerin -geçen raporumuza da dercettik- 1 milyar doları bulmayan bir yardımı var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Buna fonlar da dâhil mi?

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Bakın, bunların toplamı bile bizim Suriyelilere yaptığımız harcamaların onda 1’i değil. Bunlar Türkiye’de Türkiye kaynaklarıyla Suriyelilere yapılan harcamalar ve bir maliyet bu, Cumhurbaşkanımızın söylediği.

Suriyeli bir öğrenci, Türkiye’de bir okula gittiği zaman onun bir öğretmen maliyeti var, bir derslik maliyeti var, bir kitap maliyeti var; bu maliyetler bunun içine giriyor. Sağlık kurumuna gittiği zaman bir geçici koruma altındaki Suriyeli, bir doktordan hizmet alıyor, sağlık personelinin hizmet alıyor.

Oradaki sağlık hizmetlerinin dönmesi için bir harcama yapılıyor. Kişi başına yapılan harcamaların -dünyanın her yerinde böyledir- ortalaması bellidir. Bu rakamlarla Türkiye’de yaşayan Suriyeliler yıllar içindeki rakamları çarpılıyor ve toplama ulaşıyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bu maliyetlerin ne kadarı yurt dışından fonlarla karşılanıyor?

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – 3 milyar euro, artı 700 milyon dolar, şu ana kadar.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – O “3 milyar dolar” dediğin geri gönderme şeyiyle ilgili değerli arkadaşım, geri göndermeyle ilgili gönderilen parayla o...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Başka yok.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Başka fon yok mu?

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Yok.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki, Sayın Başkan “fonlar” diyor...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – 3 milyar euronun içerisinde Başkanın fonu.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Olur mu öyle şey!

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Sorun. 3 milyar euronun içerisindeki bir kaynaktan aktarıldı değil mi sizin şeyiniz?

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM ALTAN – Tabii, tabii. Bunların hepsi...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Avrupa Birliğinin 18 Martta yaptığı, söz verdiği o 3 milyar euronun içerisinde çeşitli projeler var. Bakın, bir yere sağlık hizmetinin yapılması, bir yerde okulun yapılması, bir yerde sosyal desteğin verilmesi, bir yerde eğitim desteğinin verilmesi. Bir fon başlığı da, bir proje başlığı da sosyal uyum yardımları. Sosyal uyum yardımları şu ana kadar tamamen 3 milyar euronun içinden karşılanmıştır. Bu bitmesi durumunda Avrupa Birliğiyle yeniden oturulacaktır, bunun artırılması, devamı konuşulacaktır.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki, ben bir şey söyleyeyim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Anlatabildim mi? Yok, ben anlatabildim mi Başkanım? Net mi onun için dedim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ya ben anlayamadım ya siz anlatamadınız.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Şu ana kadar sosyal uyum yardımlarından ne kadarlık yardım yapıldı?

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM ALTAN – Bize bu 6 milyarlık paketten bu iş için tahsis edilen rakam 1,9 milyar.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Toplamda?

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM ALTAN – Evet, evet, o kadar.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – 6 milyardan.

Peki, şu ana kadar tahmini harcama ne kadardır sosyal uyum yardımına?

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM ALTAN – Biz 1 milyarı bitirdik, şu anda ikinci 900’ü tüketiyoruz.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Euro olarak değil mi?

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM ALTAN – Euro, tabii.

Onu tüketiyoruz, zira sayı belli, alacak olan kişi sayısı belli. Planlı bir şekilde...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Sosyal uyum yardımlarının tamamı Avrupa Birliğinden Suriyelilere tanınan -Türkiye Cumhuriyeti’nden de değil bu, bakın, bu ayrıntıyı da görmek ve bilmek lazım- hibe yardımlarından Avrupa Birliği, Kızılay, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, İçişleri Bakanlığımız, Göç İdaresimiz, AFAD ortak bir şekilde ortaya koydukları bir çalışmadır.

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM ALTAN – 67 milletten insan istifade ediyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Tüm sığınmacılar istifade ediyor bu fondan.

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM ALTAN – Tabii, tabii, 67 millet var buradan istifade eden.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Buyurun Tanal Bey. Tüm sığınmacılar istifade ediyor bu fondan ama bu fon kişi başına 120 lira verilen bir destek.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Anladım, o zaman bu 40 milyar nereden çıkıyor? Örtüşmüyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Anlatıyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkanım “Şu kadar harcadık.” diyor; tamam “okey” 40 milyar nereye harcadık? Tutmuyor ki rakam örtüşmüyor yani harcamalar ile Sayın Cumhurbaşkanının dediği 40 milyar örtüşmüyor. Nasıl örtüşüyor? Sayın Genel Müdür gayet rahat, net anlattı. “Bizim bugüne kadar harcadığımız rakamlar şu.”

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM ALTAN – Bunlar bize...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – O Kızılayın harcadıkları. Millî Eğitimin harcadıkları nerede? Sağlıkın harcadıkları nerede? Aile Bakanlığının harcadıkları ve İçişleri Bakanlığının harcadıkları nerede?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – O da bununkinin 5 katı olsun yine karşılamıyor. Çıkıyor arkadaşlar, 40 milyar dolar çıkıyor.

Neyse, özür dilerim Başkanım devam edin.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Şimdi, ben raporu buldum, okuyayım isterseniz o bölümü.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Neyse, onu ayrıntılı gönderirsiniz, biz konumuzu dağıtmayalım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Altında sizin de imzanız var da onun için dedim yani.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Nasıl benim imzam var?

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Hep beraber imzaladık ya o raporu. Geçen dönem siz...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ayrıntılı söylüyorum, ben şeyi söylüyorum, yani doküman anlamında bu “40 milyar harcadık.” diyorsunuz ya.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Evet.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bu 40 milyarın doküman ayrıntısı hakkında bizim bilimiz yok ki. Nasıl olacak? 40 milyarla ilgili ayrıntılı bilgi alabileceğim... Onu öğrenmeye çalışıyorum sizden. Yani şu anda Kızılay tane tane anlatıyor; bakın, orada hangi kısım için ne kadar para harcadı, kaç kişiye harcadı, hangi alanla ilgili harcadı, açık ve net. Bu 40 milyar harcamanın bu şekildeki alt dokümanları nedir? Sorum bu.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Sayın Vekilim, buyurun.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkana ve değerli arkadaşlara.

Yapılanlar imkânlar ölçüsündedir, değil mi? Muhakkak. Çünkü bunlar yeterli midir, daha ne yapmamız gerekebilir, daha faydalı nasıl olunabilir? Yani Kızılay Genel Müdürü olarak neler talep edersiniz, neler söyleyebilirsiniz? Bizler size destek olalım. Buradan, Komisyonumuzdan Kızılaya daha fazla ne yapabiliriz?

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM ALTAN – Şimdi, birincisi şu: Yani Suriyelilerin geri dönüş sürecine kadar bir şekilde AB desteğinin devam etmesi gerekiyor. Şimdi, iki dönem olarak bu şu ana kadar konuşuldu. Arkadaşlarımız bu işle ilgili yapıyla birlikte onun sürdürülmesi için girişimlerde bulunuyorlar, çalışmalarda bulunuyorlar. Bir defa, bunun devam etmesi lazım. Burada bu kaynaktan... 500-600 lira deyip geçmeyelim, insanın elindeki bu 1 lira, 1 kör kuruş hayatta bir şeyler yapmasını sağlıyor. Bir defa, bunu bizim yürütmemiz lazım.

İkincisi: Sosyal uyumla alakalı faaliyetlerin artırılması gerekiyor. Ülkemizdeki her bireyin, her ferdin bir şekilde bu sosyal uyuma katkı sağlaması lazım. Yani bizim de içimizde hep şu Anadolu coğrafyasına gelmiş olan insanlar var. Herkesin burada bir empati yapması gerekiyor.

Ayrıca, geri dönüşle alakalı, İçişleri Bakanlığımızın gayretleri var, destekleri var; bunların desteklenmesi ve Suriyeli vatandaşların kendi topraklarında hayatlarını sürdürmesi için tedbirlerin artırılması lazım. Bunun için de desteğe ihtiyaç var yani siyasi desteğe ihtiyaç var.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Suriye’deki politikaların da düzenlenmesi lazım, değil mi? O dışişleri oluyor biraz da...

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM ALTAN – Tabii ki o devletimizin uğraştığı, çalıştığı bir şey. Keşke şey yapsa, hiç kimse bir başka yerde... Biz bile doğduğumuz yeri hep özlüyoruz, kendi yurdumuzda doğduğumuz yeri özlüyoruz; köyümüze, kasabamıza, şehrimize gittiğimiz zaman daha farklı bir hayat yaşıyoruz. Suriyeliler de, özellikle yaşı yetişkin olan insanlar, dil öğrenmekte zorluk çekiyorlar. Onların bir an önce kendi yurtlarına gitme emelleri var, arzuları, istekleri var ama gittiğinde hangi muameleyle karşılaşacağını bilmediği için cesaret edemiyor. Ama en azından kuzey bölgede giden kişi 400 bini geçti diye biliyorum, 400 bini geçen bir rakam geri ülkesine gitti; onlar burayı cesaretlendiriyorlar, yine gitmeye çalışanlar var. Bizim o konuda yani sizlerden, Komisyondan istirhamımız -çünkü burası bütün partileri kapsayan bir Komisyon- Hükûmete destek verip daha da teşvik edici olmak gerekiyor.

Eğitimle alakalı olarak, okullaşma oranı bir hayli yükseldi Suriyeliler tarafında. Burada Millî Eğitim Bakanlığımız fedakârca çalışmalarını sürdürüyor. Yaşanan birtakım sorunlar var, siz onları da mutlaka dinleyeceksiniz. Onların desteklenmesi gerekiyor. Bunlar yapıldığı zaman toplumda bir uyum sağlanacak. Yani temel şeyimiz bu; uyumla alakalı sürecin hep birlikte, elbirliğiyle yürütülmesi. Konuşmadığımız sürece birbirimizin yabancı olduğunu anlamıyoruz; konuştuğumuz zaman, dil farkı olunca yabancı olduğunu anlıyoruz. Toplumumuzda bir empati havasının estirilmesinin devamı gerekiyor.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Zaten biz normalde 2,5 milyon kilometreden böyle süzülerek geldik Anadolu’ya, sonuçta her birisiyle bir doku uyumsuzluğumuz yok değil, var, hepsiyle şeyimiz var da ekonomik sıkıntılar herhâlde bizi biraz zorluyor, değil mi? Bunların bakımı, uyumu...

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM ALTAN – Şuradan bakarsak bir yandan da, örneğin, Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğünün illerdeki derneklerin yıllık beyanlarını esas alan bir tablosu vardır. Mesela, bu sene Gaziantep’e, Urfa’ya, Kilis’e yani güneydeki illerimize bir bakın, dört yıllık ya da beş yıllık bir kıyaslama imkânı var orada; derneklerin beyan etmiş oldukları rakamların, bütçelerin arttığını görüyorsunuz. Bunun sebebi şu: Ülkeye gelen bir kaynak var, bu kaynak da kayıtlı

geliyor, kayıtlı olduğu için bunu beyan ediyorlar ve o kaynak yurt içinde harcanıyor. Mesela, 2019'daki beyan Antep'te yaklaşık 1 milyar TL. Bizim kendi derneklerimiz de var ama bunun çoğunluğu, yabancılar için gelen kaynak; bu, bizim ülkemizde harcanıyor. Dolayısıyla biz bu insanların... 3,5 milyon insan var, 700 bin aile diyelim; 700 bin aile kira veriyor, 700 bin aile elektrik parası ödüyor, 700 bin aile su parası ödüyor, çalışıyor, bir kısmı resmî çalışıyor, onlar çalışıyorlar, bir katkıları var topluma. Yani bunları olumlu taraftan bakarak değerlendirdiğimizde aslında pek çok yönden katkıları olduğunu da göreceğiz. Bunu şunun için demiyorum: “Bu insanların ne güzel katkıları var, burada kalsınlar.” Onlar istemiyorlar zaten, gitmek istiyorlar.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Biz misafir bilelim.

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM ALTAN – Evet. Biz zaten “misafir” dedik, onlar “misafir”in ne demek olduğunu çok iyi biliyorlar. Hatta Suriyelilerin özellikle toplumla kaynaşmasını sağlayacak böyle çok temel, direkt bir cümleleri vardır: “Yabancıysan, bir yerde garipsen edebini takın.” Yani oranın kurallarına, kaidelerine, hayatına, vesairesine uy diye. Onlardaki o söz, anlayış, hakikaten Türkiye’de etkisini gösterdi. Şükürler olsun, öyle rahatsız edecek herhangi bir durum yok ama biz de bu gözle baktığımızda onların da toplumun bir bireyi olduğunu, katkı sağladıklarını ama geri dönmeleri için de bir gayrete ihtiyaç olduğu, onların da geri dönmek istedikleri tarafıyla baktığımızda hakikaten o zaman ilişkilerimiz daha iyi olacak, uyumumuz daha iyi olacak, çözümlerimiz belki daha da fazla olacak.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Gönül istiyor ki ülkelerinde bakalım onlara, ülkelerinde yardımcı olalım. Ama “insanlık” diye nutuk atan dünya, bunlara maalesef seyirci kalıyor, göçleri seyrediyor fakat bize yeri geldiğinde de insanlık dersi vermeye kalkıyor.

Teşekkür ederiz Başkanım, sağ olun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Evet, ben şimdi bir yanlış düzeltelim: Geçen dönemki bizim Komisyonumuzda Mahmut Bey yokmuş, baktım raporlara, yalnızca üst Komisyonumuzda varmış. Üst Komisyonumuzda da rapor görüşüldüğünde Mahmut Bey katılamamış toplantıya. Ama bizim geçen dönem, Mahmut Bey, Göç ve Uyum Komisyonu Raporu’muz Meclisimizin sayfasında da yayınlandı.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bir şey daha düzeltmeniz gerekiyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Devam edeyim.

O rapor görüşmelerinde, tabii, CHP’li üye arkadaşımız da var, diğer partilerden de var. Orada, bakın “Maliyetlendirme” diye bir bölüm var. Tabii, o zaman 30 milyar dolar civarında bir maliyet söz konusuydu. Raporda şöyle geçiyor: “Suriyeli sığınmacılara yapılan harcamaları ikiye ayırmak gerekiyor. İlki, faturalı, doğrudan harcamalar; diğeri ise hizmet vermek için tahsis edilen kaynakların fırsat maliyetidir. Suriyelilerin göç ve uyum sürecinin maliyeti, fırsat maliyeti ile doğrudan faturalı ödemeler toplamıyla bulunur ve 30 milyar doları geçmiştir.” Raporda anlatıyor. Sağlık ve eğitim harcamalarına o döneme kadar yalnızca 70 milyar Türk lirası yani 19 milyar dolar harcama yapılmış. Bakın, 30 milyar doların sağlık ve eğitim kısmı o zaman 19 milyarmış. Yine, raporda, devam ediyor: “Türk Kızılayının, AFAD’ın, İçişleri Bakanlığının direkt yaptığı harcamalar var, bunlar da üzerine eklenerek 30 milyar dolar bulunabiliyor.” Raporun devamında, aynı bölümün devamında Almanya bunu şöyle hesaplıyor, Almanların bir enstitüsü var, diyor ki: “Almanya’ya bir mültecinin, bir sığınmacının yıllık maliyeti 15 bin eurodur.” 15 bin euroyla kaç sığınmacı varsa çarpıyorlar ve bunu maliyetlendiriyorlar çünkü bu işin fırsat maliyeti ancak böyle hesaplanabilir. Yani sağlık hizmetinin direkt bir faturası yok, eğitim hizmetinin direkt bir faturası yok ama bir fırsat maliyeti söz konusu, bu da o şekilde bulunuyor. Nitekim

mesela Almanya İçişleri Bakanı geçen yıl -raporumuzda var- “200 bin mülteci geldi, 2,2 milyar euro harcama yaptık.” diyor mesela. Almanya da aynı şekilde rakamları kullanıyor, İngiltere de aynı şekilde, bu şekilde rakamları kullanıyor ama mesela Kızılaydan...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Gerçekten o kadar para harcamamış, rakam kullanılıyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Rakam kullanmıyor arkadaşlar, bir maliyet bu. Bu maliyet topluma bir harcama değil midir?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Farazi bir rakam yani.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Nasıl baktığınıza bağlı yani yenilmiştir dersiniz yenilmiştir, harcanmış dersiniz harcanmıştır, bunun tespiti şu an kolay değil.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Bakın, tekrardan diyorum, Mahmut Bey, harcamaların iki tane şeyi var. Milletvekili olarak bu Meclis size bir maaş veriyor, bize bir maaş veriyor, bu direkt harcama. Ama biz burada yaşadığımız süre içerisinde bizimle ilgili elektrik harcaması var, su harcaması var, altyapı hizmetleri veriliyor, bunlar da harcama. Netice itibarıyla maliyetlendirmenin içine giriyor, aynı şekilde bu net bir şekilde giriyor, bu bir kamu maliyesi konusudur. Cumhurbaşkanımız “Suriyelilerin Türkiye’ye şu ana kadarki maliyeti 40 milyar doları bulmuştur.” diyor bu dönem için, o dönemde. Bu, bu şekilde hesaplanıyor yani burada... Ama Kızılayın faturalı tüm harcamalarının ayrıntısını isteyebiliriz istiyorsanız, AFAD’ın tüm harcamalarının ayrıntısını isteyebiliriz ancak Eğitim Bakanlığından da isteyebiliriz ama orada bir fırsat maliyeti var. Bu çocuklar okula gidiyorlar, okula gittiklerinde okulun ışığı yanıyor, okulda temizlik yapılıyor, okulda bir öğretmen hem Suriyeli öğrencilere hem Türk öğrencilere eğitim veriyor, bu öğretmenin bir maliyeti var. Bu maliyetler toplanıyor, belli bir endeksi var ve bu rakama ulaşıyor, tüm dünyada böyle.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Üstat, öğretmen zaten normal maaşını alıyor, orada ekstra bir maliyeti daha bindiremiyorsun çünkü orada bir mesai ücreti verilmiyor. Yani burada...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – O maaşın maliyeti yok mu bize?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Zaten bizim vatandaşımız orada, aynı derste, aynı sınıfta yani onu ayrı bir şekilde nitelendiremeyiz yani o zaman sanki oradaki ayrı bir maliyete öğretmenin maaşı beşşe on veriyormuş gibi bir sonuç... Öğretmenin cebine o gitmiyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Kişi başına, kişi başına bölüyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Neyse yani eğer verebiliyorsan saha ayrıntılı harcamaları... Yapabilirsen, verebilirsen saha ayrıntılı sevinirim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Raporumuzda da var bunlar.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yalnız tutanaklara bir şey daha yanlış geçti, onu da bir düzeltirsek sevinirim.

Şimdi, Avrupa Birliği diyor ki: “3.500 artı 3.500 milyon euro gönder...”

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – 3 artı 3.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – 3,5 artı 3,5. Sayın Cumhurbaşkanı da “3,5 geldi.” diyor. Siz tutanaklara “3” dediniz, o dediğiniz hatalı yani Sayın Cumhurbaşkanının “3,5” dediğine, Avrupa Birliğinin “3,5” dediğine siz “3” dediniz, onu da öyle düzeltin, düzelmiş olsun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Tamam düzeltelim.

Biliyorsunuz, Avrupa Birliği 2018 yılı sonuna kadar 3 milyon, 2019 yılı sonuna kadar da 3 milyar artı 3 milyar söz verdi 18 Martta, toplam 6 milyar; şu ana kadar nakit akışı 3 milyarın biraz üzerinde olmuş olabilir, “3,5 milyar” dediniz, doğrudur, bu 3,5 milyar olabilir.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Cumhurbaşkanı ve onların dediği, ben bilmiyorum, özür dilerim, benim bildiğim bir şey yok yani.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Tamam 4’e yaklaşıyor ama söz verilen 2019 sonuna kadar 6 milyar bir destektir ve bu da Suriyelilere verilecek bir destektir, Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetine değildir. Tabii, Avrupa Birliği şöyle diyor: “Biz bunları bir protokole, projeye bağladık ancak bize nakit akışı anlamında... Sayın Cumhurbaşkanımız tabii ki bu işin en doğrusunu söylüyor 3,5 milyar euroluk bir akış sağlanmış demektir, düzelttiğiniz için de teşekkür ederim.

Ben sizlere teşekkür ediyorum, Kızılaya teşekkür ediyoruz, hakikaten Kızılay bizim yüz akı bir kuruluşumuz, mazlumlara, mültecilere, mağdurlara yardım anlamında dünyanın her yerinde sınır tanımadan bu yardımı yapıyor. Size, ekibinize çok teşekkür ediyoruz, şükranlarımızı sunuyoruz.

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM ALTAN – Efendim, biz de çok çok teşekkür ederiz, sağ olun bizi kabul ettiniz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Toplantımız sona ermiştir, teşekkür ederim.

Kapanma Saati:15.35

